

P6_TA(2005)0151

Romu stāvoklis Eiropas Savienībā

Eiropas Parlamenta rezolūcija par romu stāvokli Eiropas Savienībā

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Starptautiskās Romu dienas atzīmēšanu 2005. gada 8. aprīlī¹,
- ņemot vērā Līgumu par Konstitūciju, kuru valstu un to valdību vadītāji parakstīja 2004. gada 29. oktobrī un kurā kā otrā daļa ir ietverta Eiropas Savienības Pamattiesību harta,
- ņemot vērā EK līguma 3., 6., 7., 29. un 149. pantu, ar kuriem dalībvalstīm uzliek par pienākumu nodrošināt visiem pilsoņiem vienlīdzīgas iespējas,
- ņemot vērā EK līguma 13. pantu, ar ko Eiropas Kopienai piešķir tiesības veikt attiecīgas darbības, lai cīnītos pret diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes dēļ,
- ņemot vērā Padomes Direktīvu 2000/43/EK (2000. gada 29. jūnijs), ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības², ar ko aizliedz diskrimināciju etniskās piederības dēļ,
- ņemot vērā Eiropas Padomes Nacionālo minoritāšu aizsardzības pamatkonvencijas 4. pantu un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju,
- ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Ieteikumu 1557(2002), it īpaši tā 3. un 15. pantu, ar ko uzsver plaši izplatīto, pret romiem vērsto diskrimināciju un nepieciešamību pastiprināt šādas diskriminācijas uzraudzības sistēmu, kā arī atrisināt jautājumu par romu tiesisko stāvokli,
- ņemot vērā COCEN grupas dokumentu “Romu stāvoklis kandidātvalstīs”, ko pieņēma 1999. gada Helsinku Eiropadomes sanāksmē un ar ko uzsver nepieciešamību palielināt izpratni par rasismu un diskrimināciju, ar ko saskaras romi,
- ņemot vērā ANO 1984. gada 10. decembra Konvenciju pret spīdzināšanu un citiem cietsirdīgiem, necilvēcīgiem un pazemojošiem soda veidiem,
- ņemot vērā Padomes Direktīvu 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju³,

---

¹ Starptautisko Romu dienu ieviesa 1971. gadā Pirmajā Pasaules romu kongresā.

² OV L 180, 19.7.2000., 22. lpp.

³ OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp.

- ņemot vērā Eiropas Politisko partiju hartu par nerasistisku sabiedrību¹,
  - ņemot vērā par pamattiesībām, pretdiskriminācijas politiku un vienlīdzīgām iespējām atbildīgas komisāru grupas izveidi² un gaidot šīs grupas darba programmas izklāstu,
  - ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1035/97 (1997. gada 2. jūnijs) par Eiropas Novērošanas centra izveidi rasisma un ksenofobijas jautājumos³, Novērošanas centra (EUMC) gada un tematiskos ziņojumus par rasismu ES, kā arī Komisijas Zaļo grāmatu par līdztiesību un nediskrimināciju paplašinātā Eiropas Savienībā (KOM(2004)0379),
  - ņemot vērā Eiropas Komisijas nesenu publicēto ziņojumu, ar ko tā vērš uzmanību uz ļoti satraucošo naidīguma un cilvēktiesību pārkāpumu līmeni attiecībā pret romiem, čigāniem un klejojošiem čigāniem Eiropā⁴,
  - ņemot vērā Parlamenta 2005. gada 27. janvāra rezolūciju par holokausta, antisemitisma un rasisma atceri⁵,
  - ņemot vērā starptautiskus tiesību aktus, tādus kā Apvienoto Nāciju Organizācijas Rasu diskriminācijas novēršanas komitejas vispārējo XXVII ieteikumu (“Pret romiem vērsta diskriminācija”), kā arī Eiropas Komisijas rasisma un neiecietības apkarošanai Vispārējās politikas ieteikumu Nr. 3 (pret romiem/čigāniem vērsta rasisma un neiecietības apkarošana),
  - ņemot vērā visaptverošo rīcības plānu, ko ir pieņēmušas EDSO dalībvalstis, tostarp ES dalībvalstis un kandidātvalstis, kurš koncentrējas uz romu un sinti stāvokļa uzlabošanu EDSO dalībvalstu teritorijā un kurā šīs valstis cita starpā apņemas pastiprināt to centienus, lai nodrošinātu, ka romu un sinti tautu pārstāvji mūsu sabiedrībās varētu iegūt pilntiesīgu un līdztiesīgu nozīmi un lai izbeigtu viņu diskrimināciju,
  - ņemot vērā Reglamenta 103. panta 4. punktu,
- A. tā kā 8. aprīlis ir pasludināts par Starptautisko Romu dienu un to uzskata par ikgadējo romu svinamo dienu, kā arī par iespēju palielināt izpratni par Eiropas lielāko etnisko minoritāti un tās sociālās atstumtības apmēriem;
- B. tā kā Eiropā dzīvojošie 12-15 miljoni romu, no kuriem 7-9 miljoni dzīvo Eiropas Savienībā, cieš no rasu diskriminācijas un daudzos gadījumos saskaras ar nesaudzīgu strukturālo diskrimināciju, nabadzību un sociālo atstumtību, kā arī daudzpusīgu diskrimināciju dzimuma, vecuma, invaliditātes un dzimumorientācijas dēļ;
- C. uzsverot pret romiem vērsta rasisma un rasistiskās diskriminācijas ilgstošu un izteiktu

¹ Eiropas Partiju harta par nerasistisku sabiedrību ir priekšlikums, ko ES Padomdevēja komiteja rasisma un ksenofobijas jautājumos iesniedza Eiropas Savienības politiskajām partijām. Attiecīgo tekstu šī komiteja pieņēma 1997. gada 5. decembrī.

² Komisijas priekšsēdētājs Hosē Manuels Barozu par šo iniciatīvu paziņoja Eiropas Parlamentam savā 2004. gada 26. oktobra runā, sakot, ka šai grupai (ko viņš vadīs) tiks uzticēta visu Komisijas darbību un svarīgāko iniciatīvu uzraudzība minētajās jomās, kā arī tā darbosies kā politisks virzītājspēks.

³ OV L 230, 21.8.1997., 19. lpp.

⁴ “Romu stāvoklis paplašinātā Eiropā”, sagatavoja un publicēja Nodarbinātības un sociālo lietu ģenerāldirektorāts, 2004. g.

⁵ Šajā datumā pieņemtie teksti, P6_TA(2005)0018.

tendenču steidzamas izskaušanas nozīmi un apzinoties, ka rasistisku uzbrukumu, naida kurināšanas runu, ekstrēmistu grupu fizisku uzbrukumu, nelikumīgu padzīšanu un policijas īstenotās spīdzināšanas nesodišanai, kas pamatojas uz neiecietīgu izturēšanos pret čigāniem un romofobiju, ir nozīme tiesiskuma un demokrātijas pavājināšanās procesā, tā iedrošina šādu noziegumu atkārtotu izdarīšanu un tāpēc ir nepieciešams veikt noteiktus pasākumus tās izskaušanai;

- D. atzīstot, ka neizdošanās apkarot pret romiem vērsto rasu diskrimināciju un ksenofobiju, it īpaši no publisku institūciju puses, ir faktors, kas veicina šo problēmu ilgstošu noturību sabiedrībā;
- E. tā kā romu kopienu vēl aizvien neuzskata par etnisku vai nacionālu minoritāti katrā no dalībvalstīm un kandidātvalstīm un tādējādi tā nevar baudīt minoritātēm pienākošās tiesības visās attiecīgajās valstīs;
- F. tā kā daudzas dalībvalstis ātri ir transponējušas Direktīvu 2000/43/EK savos tiesību aktos, tomēr vairākām dalībvalstīm tas nav izdevies vai arī tās to ir izdarījušas nepilnīgi vai nepareizi;
- G. tā kā pret romiem vērsta holokausta ir pelnījis pilnīgu atzīšanu, kas pielīdzināma nacistu izdarīto noziegumu atzīšanai, kurus pastrādāja ar mērķi fiziski iznīcināt Eiropas romus, un aicinot Komisiju un attiecīgās varas iestādes veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai pārvietotu cūku fermu no agrākās koncentrācijas nometnes atrašanās vietas *Lety u Pisku*, kā arī uzstādīt atbilstīgu pieminekli;
- H. tā kā liels skaits romu bija kara upuri, kā arī ir pakļauti etniskai tīrīšanai un turpina būt vajāšanas upuri Bijušās Dienvidslāvijas Republikas reģiona daļās;
- I. izsakot nožēlu par to, ka ievērojamo skaitu romu patvēruma meklētāju deportēja vai viņiem draudēja ar izraidīšanu no uzņemošajām dalībvalstīm, tādējādi pārkāpjot neatstumšanas principu, kas ir noteikts 1951. gada Ženēvas Konvencijā un tai pievienotajos protokolos;
- J. izsakot nožēlu, ka dalībvalstīs un kandidātvalstīs, kur ir ievērojams romu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā, romi vēl aizvien nav pietiekami pārstāvēti valdības struktūrās un valsts administrācijā; tā kā šo valstu valdības ir apņēmušās palielināt lēmumu pieņemšanas struktūrās strādājošo romu skaitu, tomēr tām vēl ir jāpanāk būtiska attīstība;
- K. atzīstot nepieciešamību nodrošināt romu efektīvu līdzdalību politiskajā dzīvē, it īpaši attiecībā uz lēmumiem, kas ietekmē romu kopienu dzīvi un labklājību;
- L. uzsverot, ka nekādā gadījumā nedrīkst izstrādāt un īstenot tādus jaunus pilsonības likumus, ar kuriem diskriminē likumīgus pilsonības pieprasītājus vai attur romu tautības ilgtermiņa rezidentus no tās dalībvalsts vai kandidātvalsts pilsonības iegūšanas, kurā viņi dzīvo;
- M. tā kā daudzās valstīs pastāv skaidras norādes uz to, ka policijas spēkus un krimināltiesību sistēmas citas iestādes ir ietekmējuši pret romiem vērsti aizspriedumi, kas noved pie sistemātiskas diskriminācijas krimināltiesību īstenošanā;
- N. tā kā romus regulāri diskriminē saistībā ar veselības aprūpes un sociālās drošības pakalpojumu sniegšanu; ar bažām atzīmējot segregācijas gadījumus dzemdību nodaļās un romu sieviešu sterilizāciju bez viņu piekrišanas;

- O. tā kā ir plaši izplatīti standartam neatbilstīgi un antisanitāri dzīves apstākļi un liecības par geto rajonu izveidošanu, regulāri atturot romus no šādu apdzīvotu vietu pamešanas;
- P. ņemot vērā vairāku dalībvalstu izglītības sistēmas, kurās pastāv rasu segregācija, jo romu bērni mācās vai nu nošķirtās klasēs ar zemākiem standartiem, vai klasēs, kas paredzētas bērniem ar garīgiem traucējumiem; apzinoties, ka izglītības un akadēmisko sasniegumu iespēju labāka pieejamība romiem ir būtiska, lai veicinātu romu kopienu turpmākās izredzes;
- Q. tā kā kopumā romu kopienās ir nepieņemami augsts bezdarba līmenis un līdz ar to ir vajadzīgi īpaši pasākumi, lai atvieglotu darba vietu pieejamību;
- R. ņemot vērā grūtības, ar kādām romi sastopas saistībā ar viņu kultūras pilnīgu atzīšanu, un izsakot nožēlu, ka vairāku dalībvalstu un kandidātvalstu populārākie plašsaziņas līdzekļi joprojām ļoti maz atspoguļo romu stāvokli, vienlaikus avīžrakstos, televīzijā un radio pārraidēs pastiprinot negatīvus stereotipus par romiem; atzīmējot, ka jaunās sakaru tehnoloģijas, to skaitā internets, var arī palīdzēt apkarot romofobiju,
1. asi nosoda visas diskriminācijas formas, ar kurām romi sastopas;
  2. aicina Padomi, Komisiju, dalībvalstis un kandidātvalstis apsvērt romu atzīšanu par vienu no Eiropas minoritātēm;
  3. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšsēdētāja Hosē Barozu neseno paziņojumu par to, cik svarīgi ir novērst diskrimināciju pret romiem, un to, kāda nozīme varētu būt Lisabonas stratēģijai, lai uzlabotu romu iespējas¹, kā arī mudina Padomi, Komisiju, dalībvalstis un kandidātvalstis atklāti veikt pasākumus, lai cīnītos pret neiecietīgu izturēšanos pret čigāniem un romofobiju visās tās formās neatkarīgi no tā, vai tā ir vietējā, reģionālā vai ES līmenī;
  4. mudina Komisiju jautājumu par neiecietīgas izturēšanās pret čigāniem un romofobijas apkarošanu visā Eiropā iekļaut tās prioritātēs saistībā ar 2007. gadu, kas būs Eiropas vienlīdzīgo iespēju gads, un aicina politiskās partijas un pilsonisko sabiedrību visos līmeņos nepārprotami parādīt, ka pret romiem vērsts rasu naidis Eiropas sabiedrībā nekad netiks pieņemts;
  5. mudina Komisiju vairāk nodrošināt, ka saistībā ar Kopenhāgenas kritēriju politiskajām prasībām kandidātvalstis veic aktīvus pasākumus, lai nostiprinātu tiesiskumu un aizsargātu cilvēktiesības un minoritāšu tiesības, it īpaši romu tiesības;
  6. aicina Komisiju sagatavot paziņojumu par to, kā ES sadarbībā ar dalībvalstīm var vislabāk koordinēt un sekmēt centienus uzlabot romu situāciju, kā arī pieņemt rīcības plānu ar skaidriem ieteikumiem dalībvalstīm un kandidātvalstīm, lai panāktu romu labāku ekonomisko, sociālo un politisko integrāciju;
  7. izsaka atzinību dalībvalstīm par Direktīvas 2000/43/EK² ātru pārņemšanu valsts tiesību aktos un mudina tās valstis, kurām pašlaik piemēro pārkāpumu procedūras saistībā ar nepaziņošanu, veikt pasākumus, lai panāktu progresu; aicina Padomi Luksemburgas

---

¹ Sniegts 2005. gada 17. martā, saistībā ar pasākumu "Lisabonas sasniegumi V".

² OV L 180, 19.7.2000., 22. lpp.

prezidentūras laikā vienoties par ierosināto ES pamatlēmumu par rasismu un ksenofobiju, ar kuru būtu noteikts, ka noziegumi uz naida pamata ir sodāmi visā ES, un par kuru ir vēlreiz jāapspriežas ar Eiropas Parlamentu;

8. aicina dalībvalstis un kandidātvalstis pastiprināt valsts tiesību aktus un administratīvos pasākumus, kas nepārprotami un īpaši vērsti pret neiecietīgu izturēšanos pret čigāniem un romofobiju, kā arī aizliegt rasu diskrimināciju un ar to saistītu tiešu un netiešu vardarbību visās sabiedriskās dzīves jomās;
9. aicina dalībvalstis un kandidātvalstis apmainīties ar labāko praksi, lai veicinātu romu kultūras attīstību;
10. aicina dalībvalstis attiecīgi rīkoties, lai novērstu jebkādu rasu naidu un mudināšanu uz diskrimināciju un vardarbību pret romiem plašsaziņas līdzekļos un visās saziņas tehnoloģiju formās, kā arī aicina populārākos plašsaziņas līdzekļus izveidot labāko praksi attiecībā uz darbinieku pieņemšanu darbā, lai atspoguļotu iedzīvotāju sastāvu;
11. aicina dalībvalstis un kandidātvalstis izstrādāt stratēģiju, lai veicinātu romu piedalīšanos vēlēšanās gan kā vēlētājiem, gan kandidātiem visos līmeņos;
12. uzsver vajadzību garantēt vienlīdzīgas sociālās un politiskās tiesības romanu izcelsmes migrantiem;
13. uzsver, ka oficiālo dokumentu trūkums ir nopietns šķērslis, lai romi visā Eiropā varētu īstenot pamattiesības, kā arī saņemt pakalpojumus, kas ir būtiski sociālajai integrācijai;
14. mudina visas dalībvalstis un kandidātvalstis veikt konkrētus pasākumus, lai uzlabotu romu pieeju darba tirgiem nolūkā nodrošināt labāku ilgtermiņa nodarbinātību;
15. aicina tās dalībvalstis, kurās romu bērni ir ievietoti skolās, kas paredzētas bērniem ar garīgiem traucējumiem, vai ir nodalīti no saviem vienaudžiem atsevišķās klasēs, iepriekš noteiktā laika posmā sākt desegregācijas programmas, tādējādi nodrošinot romu bērniem bezmaksas pieeju kvalitatīvai izglītībai un novēršot arvien biežākas pret romiem vērstas darbības skolēnu vidū;
16. atgādina, ka 1989. gada 22. maija Padomes ietvaros pieņemto Padomes un Izglītības ministru rezolūciju par izglītības nodrošināšanu čigānu un klejotāju bērniem¹ un uzskata, ka tradicionālās izglītības pieejamība visiem romu bērniem joprojām ir prioritāte;
17. aicina dalībvalstis un kandidātvalstis veikt pasākumus, lai nodrošinātu veselības aprūpes un sociālās drošības pakalpojumu vienlīdzīgu pieejamību visiem, izbeigt visas diskriminējošas rīcības, it īpaši romu segregāciju dzemdību nodaļās, un novērst romu sieviešu sterilizāciju bez viņu piekrišanas;
18. aicina izveidot Eiropas Roma un klejotāju forumu, un pie tā strādāt Parlamenta grupās, kas nodarbojas ar roma un mazākumtautību jautājumiem; atzīst nozīmību sadarboties ar šādām iestādēm veidojot roma politiku Eiropā.
19. uzskata, ka pašreiz Eiropā notiekošā geto rajonu izveide ir nepieņemama, un aicina

---

¹ OV C 153, 21.6.1989, 3. lpp.

dalībvalstis veikt konkrētus pasākumus, lai to novērstu, kā arī apkarot diskriminējošu rīcību, piešķirot mājokļus, un palīdzēt romiem atrast citus, sanitārajām normām atbilstošus mājokļus;

20. mudina valdības tajos reģionos, kur ir romu iedzīvotāji, veikt turpmākus pasākumus, lai integrētu romu civildienesta ierēdņus visos administratīvajos un lēmumu pieņemšanas līmeņos saskaņā ar iepriekš izteiktām apņemšanās, kā arī piešķirt šādu amatu efektīvai darbībai vajadzīgos līdzekļus;
21. apsveic Roma iekļaušanas iniciatīvas dekādi, kuru ir parakstījušas piecas dalībvalstis un kandidātvalstis un mudina Komisiju strādāt kopīgi ar šo valstu valdībām, lai piesaistītu attiecīgos ES programu fondus šīs iniciatīvas īstenošanai;
22. aicina Komisiju publiski mudināt dalībvalstu valdības nodrošināt, ka, finansējot romiem paredzētās programmas, romi ir pilnīgi iesaistīti šādu projektu izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā;
23. atbalsta nepārtrauktu attīstību ES iestādēs, lai turpmāk piemērotu EDSO izstrādāto nepastarpināto pieeju romu starpā, pieņemot darbiniekus amatos, kas ir saistīti ar romu jautājumiem, un arī citos amatos;
24. aicina gan valsts, gan Eiropas līmeņa politiskās partijas pārskatīt to struktūru un procedūras, lai novērstu visus šķēršļus, kas tieši vai netieši kavē romu līdzdalību, un paredzēt stratēģiju romu pilnīgai iekļaušanai to galvenajā politiskajā un sociālajā darba kārtībā;
25. mudina Eiropas Rasisma un ksenofobijas uzraudzības centru, un — pēc tās izveides — Pamattiesību aģentūru vairāk uzmanības veltīt jautājumam par neiecietīgu izturēšanos pret čigāņiem un romofobijai, kā arī piešķirt vajadzīgos līdzekļus, lai uzraudzītu pret romiem vērstu rasu naidu un cilvēktiesību pārkāpumus;
26. mudina visas dalībvalstis atbalstīt iniciatīvas, lai stiprinātu romu iespējas sevi pārstāvēt un aktīvi piedalīties sabiedriskajā un sociālajā dzīvē, kā arī ļaut romu pilsoniskajām organizācijām tik saklausītām;
27. aicina Komisiju aktualizēt romu jautājumu visas Eiropas līmenī, it īpaši kandidātvalstīs, jo romi dzīvo visās Eiropas daļās;
28. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, kā arī dalībvalstu un kandidātvalstu valdībām un parlamentiem.